

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

FINANSINIŲ PASLAUGŲ TEIKĖJO MODULINĖ PROFESINIO MOKYMO PROGRAMA

(Programos pavadinimas)

Programos valstybinis kodas ir apimtis mokymosi kreditais:

P42041201, P43041201 – programa, skirta pirminiam profesiniam mokymui, 90 mokymosi kreditų

T43041202 – programa, skirta tęstiniam profesiniam mokymui, 70 mokymosi kreditų

Kvalifikacijos pavadinimas – finansinių paslaugų teikėjas

Kvalifikacijos lygis pagal Lietuvos kvalifikacijų sandarą (LTKS) – IV

Minimalus reikalaujamas išsilavinimas kvalifikacijai įgyti:

P42041201 – pagrindinis išsilavinimas ir mokymasis vidurinio ugdymo programoje

P43041201, T43041202 – vidurinis išsilavinimas

Reikalavimai profesinei patirčiai (jei taikomi) ir stojančiajam (jei taikomi) – nėra

Programa parengta įgyvendinant Europos Sąjungos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis finansuojamą projektą „Kvalifikacijų formavimas ir modulinio profesinio mokymo sistemos kūrimas“ (projekto Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-V-03-001).

Programa atnaujinta įgyvendinant iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Lietuvos kvalifikacijų sistemos plėtra (I etapas)“ (projekto Nr. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001).

1. PROGRAMOS APIBŪDINIMAS

Programos paskirtis. Finansinių paslaugų teikėjo modulinė profesinio mokymo programa skirta kvalifikuotam finansinių paslaugų teikėjui parengti, kuris gebėtų savarankiškai aptarnauti klientus, atlikti finansines operacijas grynaisiais pinigais ir mokėjimų nurodymus pavedimu, atlikti bankines operacijas, parduoti kreditavimo produktus, parduoti taupymo ir (ar) draudimo produktus, tvarkyti pirminius apskaitos dokumentus, registruoti apskaitos duomenis ir pildyti apskaitos registrus.

Būsimo darbo specifika. Asmuo, įgijęs finansinių paslaugų teikėjo kvalifikaciją, galės dirbti savivaldybių finansų tarnybose, bankuose, draudimo įstaigose, kredito unijose, verslo įmonėse ir kitose finansines paslaugas teikiančiose institucijose, valstybinėse mokesčių inspekcijose, biudžetinių, viešųjų ir privačiųjų įstaigų ir organizacijų buhalterijose.

Darbo sąlygos: dirbama patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.

Tipinės darbo priemonės: kompiuteris, telefonas, kopijavimo aparatas, skenavimo aparatas, daugiafunkcinis aparatas, pinigų tikrinimo ir skaičiavimo aparatas, duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga.

Finansinių paslaugų teikėjas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, elektrosaugos, aplinkosaugos reikalavimais.

Darbuotojui svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, pareigingumas.

2. PROGRAMOS PARAMETRAI

Valstybinis kodas	Modulio pavadinimas	LTKS lygis	Apimtis mokymosi kreditais	Kompetencijos	Kompetencijų pasiekimą iliustruojantys mokymosi rezultatai
Įvadinis modulis (iš viso 2 mokymosi kreditai)*					
4000006	Įvadas į profesiją	IV	2	Pažinti profesiją.	Išmanyti finansinių paslaugų teikėjo profesiją ir jos teikiamas galimybes darbo rinkoje. Suprasti finansinių paslaugų teikėjo profesinę veiklą, veiklos procesus, funkcijas ir uždavinius. Demonstruoti jau turimus, neformaliuotu ir (arba) savaiminiu būdu įgytus finansinių paslaugų teikėjo kvalifikacijai būdingus gebėjimus.
Bendrieji moduliai (iš viso 8 mokymosi kreditai)*					
4102201	Saugus elgesys ekstremaliose situacijose	IV	1	Saugiai elgtis ekstremaliose situacijose.	Išmanyti ekstremalių situacijų tipus, galimus pavojus. Išmanyti saugaus elgesio ekstremaliose situacijose reikalavimus ir instrukcijas, garsinius civilinės saugos signalus.
4102102	Sąmoningas fizinio aktyvumo reguliavimas	IV	5	Reguliuoti fizinį aktyvumą.	Išmanyti fizinio aktyvumo formas. Demonstruoti asmeninį fizinį aktyvumą. Taikyti fizinio aktyvumo formas, atsižvelgiant į darbo specifiką.
4102203	Darbuotojų sauga ir sveikata	IV	2	Tausoti sveikatą ir saugiai dirbti.	Išmanyti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, keliamus darbo vietai.
Kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirti moduliai (iš viso 60 mokymosi kreditų)					
<i>Privalomieji (iš viso 60 mokymosi kreditų)</i>					
404120002	Klientų aptarnavimas	IV	10	Teikti finansines paslaugas.	Apibūdinti finansinių paslaugų rinkodarą. Paaiškinti klientų aptarnavimo etiką ir socialinę atsakomybę finansų sektoriuje. Išsiaiškinti kliento poreikius surandant tinkamą problemų sprendimą. Vykdyti klientų paiešką ir komunikaciją, naudojantis komunikacijos priemonėmis. Konsultuoti klientus apie suteiktų finansinių paslaugų ir sutarčių galimybes. Vykdyti sandorius pateikiant paslaugų alternatyvas.
				Aptarnauti klientus,	Išmanyti dalykinę komunikaciją.

				naudojantis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.	Surasti klientams tinkamą informaciją finansinių paslaugų klausimais. Teikti finansines paslaugas, naudojantis informacinėmis technologijomis. Tvarkyti suteiktų finansinių paslaugų dokumentaciją pagal dokumentų rengimo taisykles.
404120003	Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas	IV	5	Atlikti finansines operacijas grynaisiais pinigais.	Paašškinti banknotų, monetų autentiškumo ir tinkamumo apyvartai tikrinimo tvarką bei grynųjų pinigų tvarkymo reikalavimus. Patikrinti skirtingų šalių valiutos grynųjų pinigų tikrumą. Atlikti valiutos pirkimo ir (ar) pardavimo grynaisiais pinigais operacijas. Vykdėti nurodymus, priimant ir pervedant įmokamus grynuosius pinigus. Tvarkyti grynųjų pinigų sąskaitas. Vykdėti grynųjų pinigų inkasavimą ir perlaidas.
				Atlikti kliento pateiktus mokėjimo nurodymus pavedimu.	Apibūdinti mokėjimo nurodymų pagrindinius rekvizitus, jų paskirtį ir privalumus. Vykdėti vietinius ir tarptautinius mokėjimo pervedimus.
404120004	Bankinių operacijų atlikimas	IV	10	Tvarkyti klientų banko sąskaitas.	Paašškinti banko sąskaitų atidarymo ir uždarymo tvarką ir reikalavimus. Konsultuoti klientus sąskaitos sutarties sąlygų klausimais. Tvarkyti banko sąskaitas.
				Išduoti klientams mokėjimo korteles.	Paašškinti mokėjimų kortelių išdavimo sąlygas ir uždarymo tvarką. Valdyti mokėjimo kortelių išdavimo procesą. Uždaryti mokėjimo kortelių sąskaitas. Konsultuoti mokėjimo kortelių klausimais.
				Sudaryti elektroninių paslaugų naudojimosi sutartį.	Paašškinti elektroninių paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką. Pateikti identifikacijos priemonės ir naudojimosi jomis principus. Parengti klientui elektroninių paslaugų sutartis.
				Konsultuoti klientus apie internetinės bankininkystės naudojimosi galimybes.	Konsultuoti klientus apie finansinius produktus ir paslaugas internetinės bankininkystės platformoje. Paašškinti klientui, kaip naudotis internetinės bankininkystės paslaugomis.

404120005	Kreditavimo produktų pardavimas	IV	15	Konsultuoti klientus apie kreditavimo produktus.	Apibūdinti pagrindinius kreditavimo produktus ir principus. Paašškinti probleminių paskolų valdymo taisykles. Paašškinti klientui paskolų išdavimo ir grąžinimo sąlygas. Paašškinti klientui paskolų valdymo taisykles ir jų svarbą klientų finansinių įsipareigojimų vykdymo istorijai.
				Sudaryti kreditavimo produktų sutartis.	Paašškinti palūkanų skaičiavimo metodus ir tvarkas. Nustatyti kliento mokumo galimybes. Apskaičiuoti kredito palūkanas. Parengti kredito grąžinimo planą. Sudaryti kliento kredito bylą. Užpildyti dokumentus, susijusius su kredito išdavimu.
404120006	Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas	IV	10	Konsultuoti klientus taupymo klausimais.	Apibūdinti taupymo produktus, būdus ir priemones. Apskaičiuoti indėlių palūkanas ir investicinę grąžą. Parinkti taupymo produktus pagal kliento poreikius.
				Sudaryti taupymo produktų sutartis.	Paašškinti klientui taupymo produktų sutarčių vykdymo ir užtikrinimo sąlygas bei tvarką. Parengti klientui taupymo produktų sutartį. Paašškinti klientui taupymo produktų sutarčių nutraukimo galimybes.
				Konsultuoti klientus apie draudimo produktus.	Apibūdinti draudimo produktus ir jiems prilygstančias alternatyvas. Parinkti draudimo produktus pagal kliento poreikius. Pateikti klientui individualius draudimo sprendimus. Paašškinti klientui įmokų ir išmokų galimybes.
				Sudaryti draudimo produktų sutartis.	Paašškinti draudimo produktų sutarčių rengimo tvarką ir keliamus reikalavimus. Parengti draudimo sutartį klientui. Paašškinti klientui sutarčių sąlygų keitimo ir sutarties nutraukimo galimybes.
404120007	Buhalterinės apskaitos tvarkymas	IV	10	Tvarkyti pirminius apskaitos dokumentus.	Apibūdinti pagrindinius apskaitos reikalavimus ir principus. Fiksuoti finansinės būklės pasikeitimus apskaitoje. Parengti pirminius apskaitos dokumentus. Tvarkyti kasos operacijų apskaitos dokumentus. Tvarkyti banko operacijų apskaitos dokumentus.
				Registruoti apskaitos	Registruoti apskaitos duomenis, taikant apskaitos proceso

				duomenis ir pildyti apskaitos registrus.	nuoseklumą. Tvarkyti ilgalaikio turto, išperkamamosios nuomos (lizingo), vekselių apskaitą ir atsiskaitomosios sąskaitos apskaitą. Apskaičiuoti darbo užmokestį. Apskaičiuoti bendrojo ir grynojo pelno rodiklį. Parengti finansinių ataskaitų rinkinį.
Pasirenkamieji moduliai (iš viso 10 mokymosi kreditų)*					
404120008	Asmeninių finansų valdymas	IV	5	Konsultuoti klientus asmeninių finansų valdymo klausimais.	Apibūdinti finansinio gyvenimo ciklo ir jo planavimo ypatumus. Paašškinti asmeninių finansų valdymo svarbą. Analizuoti pinigų procesus ir jų paskirstymą. Nustatyti asmeninių finansų tikslus.
				Parinkti asmeninių finansų valdymo strategijas ir metodus.	Paašškinti asmeninių finansų valdymo strategijas, principus, būdus ir metodus. Nustatyti šeimos ir asmens poreikius, vartojimo ypatumus, pagrindines namų ūkio veiklas ir alternatyvias galimybes. Palyginti pajamas ir išlaidas.
				Konsultuoti namų ūkio biudžeto sudarymo klausimais.	Paašškinti Lietuvos ir ES mokesčių sistemas ir jų įtaką namų ūkio biudžetui. Apskaičiuoti mokesčius planuojant išlaidas. Nustatyti tinkamus turto finansavimo šaltinius. Parinkti tinkamas taupymo priemones. Nustatyti taupymo įtaką asmeninių finansų valdymui. Sudaryti namų ūkio biudžetą.
				Įvertinti asmeninių finansų valdymo rizikas ir investavimo galimybes.	Apibūdinti rizikų rūšis, finansinės rizikos valdymą, rizikos mažinimo būdus ir rizikos išskaidymo galimybes. Parinkti alternatyvias finansines priemones investicijoms. Parinkti tinkamą rizikos valdymo strategiją.
404120009	Investicinių produktų pardavimas	IV	5	Konsultuoti klientus apie pirminę vertybinių popierių rinką.	Apibūdinti investicinių produktų rinką. Apibūdinti pagrindines investavimo priemones. Apibūdinti vertybinių popierių rūšis, galiojimo trukmę. Nustatyti pagrindinius rizikos veiksnius, lemiančius investavimo procesą. Apskaičiuoti palūkanas ir jų naudą (galimus laikinus nuostolius) namų ūkio biudžetui.

				Konsultuoti klientus apie investicinius produktus.	Paaіškinti investavimo ir taupymo skirtumus, privalumus ir galimybes. Paaіškinti klientui investicijų ir pensijų fondo valdymo ypatumus. Konsultuoti klientus asmeninio investicinio portfelio sudarymo klausimais.
				Sudaryti investicinių produktų pardavimo sutartį.	Paaіškinti investicinių produktų pardavimo sutarties sudarymo sąlygas ir keliamus reikalavimus. Paaіškinti investinio produkto sutarties sąlygas. Sudaryti investicinio produkto sutartį.
404110006	Mokesčių apskaičiavimas ir deklaravimas	IV	5	Apskaičiuoti verslo įmonių mokesčius.	Apibūdinti mokesčių sistemą, apmokestinimo principus, funkcijas, tarifus. Apibūdinti nekilnojamojo turto, žemės apmokestinimo tvarką. Apskaičiuoti gyventojų pajamų mokestį (GPM), privalomojo sveikatos draudimo įmokas (PSD), Valstybinio socialinio draudimo įmokas (VSD), naudojantis įstatymine baze. Apskaičiuoti apmokestinamąjį pelną, pelno mokestį, pridėtinės vertės mokestį naudojantis įstatymine baze.
				Deklaruoti mokesčius.	Apibūdinti elektroninę mokesčių deklaravimo sistemą. Sudaryti mokesčių deklaracijas pagal apskaitos registruose esančius duomenis. Sudaryti gyventojų gautų pajamų deklaracijas.
Baigiamasis modulis (iš viso 10 mokymosi kreditų)					
4000002	Įvadas į darbo rinką	IV	10	Formuoti darbinius įgūdžius realioje darbo vietoje.	Įsivertinti ir realioje darbo vietoje demonstruoti įgytas kompetencijas. Susipažinti su būsimos darbo specifiķa ir adaptuotis realioje darbo vietoje. Įsivertinti asmenines integracijos į darbo rinką galimybes.

* Šie moduliai vykdant tęstinį profesinį mokymą neįgyvendinami, o darbuotojų saugos ir sveikatos bei saugaus elgesio ekstremaliose situacijose mokymas integruojamas į kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirtus modulius.

3. REKOMENDUOJAMA MODULIŲ SEKA

Valstybinis kodas	Modulio pavadinimas	LTKS lygis	Apimtis mokymosi kreditais	Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)
Išvadinis modulis (iš viso 2 mokymosi kreditai)*				
4000006	Išvadas į profesiją	IV	2	<i>Netaikoma.</i>
Bendrieji moduliai (iš viso 8 mokymosi kreditai)*				
4102201	Saugus elgesys ekstremaliose situacijose	IV	1	<i>Netaikoma.</i>
4102102	Sąmoningas fizinio aktyvumo reguliavimas	IV	5	<i>Netaikoma.</i>
4102203	Darbuotojų sauga ir sveikata	IV	2	<i>Netaikoma.</i>
Kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirti moduliai (iš viso 60 mokymosi kreditų)				
<i>Privalomieji (iš viso 60 mokymosi kreditų)</i>				
404120002	Klientų aptarnavimas	IV	10	<i>Netaikoma.</i>
404120003	Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas	IV	5	<i>Baigtas šis modulis: Klientų aptarnavimas</i>
404120004	Bankinių operacijų atlikimas	IV	10	<i>Baigti šie moduliai: Klientų aptarnavimas Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas</i>
404120005	Kreditavimo produktų pardavimas	IV	15	<i>Baigtas šis modulis: Klientų aptarnavimas</i>
404120006	Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas	IV	10	<i>Baigtas šis modulis: Klientų aptarnavimas</i>
404120007	Buhalterinės apskaitos tvarkymas	IV	10	<i>Netaikoma.</i>
Pasirenkamieji moduliai (iš viso 10 mokymosi kreditų)*				
404120008	Asmeninių finansų valdymas	IV	5	<i>Baigti šie moduliai: Klientų aptarnavimas Kreditavimo produktų pardavimas Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas Buhalterinės apskaitos tvarkymas</i>
404120009	Investicinių produktų pardavimas	IV	5	<i>Baigti šie moduliai: Klientų aptarnavimas</i>

				Kreditavimo produktų pardavimas Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas
404110006	Mokesčių apskaičiavimas ir deklaravimas	IV	5	<i>Baigtas šis modulis:</i> Buhalterinės apskaitos tvarkymas
Baigiamasis modulis (iš viso 10 mokymosi kreditų)				
4000002	Įvadas į darbo rinką	IV	10	<i>Baigti visi privalomieji finansinių paslaugų teikėjo kvalifikaciją sudarantys privalomieji moduliai.</i>

* Šie moduliai vykdant tęstinį profesinį mokymą neįgyvendinami, o darbuotojų saugos ir sveikatos bei saugaus elgesio ekstremaliose situacijose mokymas integruojamas į kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirtus modulius.

4. REKOMENDACIJOS DĖL PROFESINEI VEIKLAI REIKALINGŲ BENDRŲJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMO

Bendrosios kompetencijos	Bendrųjų kompetencijų pasiekimą iliustruojantys mokymosi rezultatai
Raštingumo kompetencija	Rašyti gyvenimo aprašymą, motyvacinį laišką, prašymą, ataskaitą, elektroninį laišką. Bendrauti vartojant profesinę terminiją.
Daugiakalbystės kompetencija	Rašyti gyvenimo aprašymą, motyvacinį laišką, prašymą, elektroninį laišką užsienio kalba. Apibūdinti teikiamas paslaugas ir terminus užsienio kalba. Rengti dokumentus užsienio kalba.
Matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija	Apskaičiuoti palūkanų normas, darbo užmokestį, pelną, nuostolius, nusidėvėjimo normas, mokesčius, atlikti proporcingus skaičiavimus ir apskaičiuoti procentinę dalį, sudaryti algoritmus. Atlikti matematinius skaičiavimus. Naudotis kompiuterine ir specialia programine įranga, ryšio ir komunikacijos priemonėmis.
Skaitmeninė kompetencija	Atlikti informacijos paiešką internete. Rinkti ir saugoti reikalingą darbui informaciją. Naudotis šiuolaikinėmis komunikacijos priemonėmis. Rengti paslaugų ir (arba) darbo pristatymą kompiuterinėmis programomis, naudoti vaizdų grafinio apdorojimo programą.
Asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija	Įsivertinti turimas žinias ir gebėjimus. Rasti informaciją apie tolesnio mokymosi galimybes, kvalifikacijos kėlimą. Taikyti turimas žinias ir gebėjimus dirbant individualiai ir kolektyve.
Pilietiškumo kompetencija	Bendrauti su įvairiais klientais. Valdyti savo psichologines būsenas, pojūčius ir savybes. Pagarbiai elgtis su klientu, bendradarbiais, artimaisiais. Gerbti save, kitus, savo šalį ir jos tradicijas.
Verslumo kompetencija	Rodyti iniciatyvą darbe, namie, kitoje aplinkoje. Padėti aplinkiniams, kada jiems reikia pagalbos. Dirbti savarankiškai, planuoti darbus pagal pavestas užduotis.
Kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencija	Pažinti įvairių šalies regionų tradicijas ir papročius. Pažinti įvairių šalių kultūrinius skirtumus.

5. PROGRAMOS STRUKTŪRA, VYKDANT PIRMINĮ IR TĘSTINĮ PROFESINĮ MOKYMĄ

Kvalifikacija – finansinių paslaugų teikėjas, LTKS lygis IV	
Programos, skirtos pirminiam profesiniam mokymui, struktūra	Programos, skirtos tęstiniam profesiniam mokymui, struktūra
<i>Įvadinis modulis (iš viso 2 mokymosi kreditai)</i> Įvadas į profesiją, 2 mokymosi kreditai	<i>Įvadinis modulis (0 mokymosi kreditų)</i> –
<i>Bendrieji moduliai (iš viso 8 mokymosi kreditai)</i> Saugus elgesys ekstremaliose situacijose, 1 mokymosi kreditas Sąmoningas fizinio aktyvumo reguliavimas, 5 mokymosi kreditai Darbuotojų sauga ir sveikata, 2 mokymosi kreditai	<i>Bendrieji moduliai (0 mokymosi kreditų)</i> –
<i>Kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirti moduliai (iš viso 60 mokymosi kreditų)</i> Klientų aptarnavimas, 10 mokymosi kreditų Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas, 5 mokymosi kreditai Bankinių operacijų atlikimas, 10 mokymosi kreditų Kreditavimo produktų pardavimas, 15 mokymosi kreditų Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas, 10 mokymosi kreditų Buhalterinės apskaitos tvarkymas, 10 mokymosi kreditų	<i>Kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirti moduliai (iš viso 60 mokymosi kreditų)</i> Klientų aptarnavimas, 10 mokymosi kreditų Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas, 5 mokymosi kreditai Bankinių operacijų atlikimas, 10 mokymosi kreditų Kreditavimo produktų pardavimas, 15 mokymosi kreditų Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas, 10 mokymosi kreditų Buhalterinės apskaitos tvarkymas, 10 mokymosi kreditų
<i>Pasirenkamieji moduliai (iš viso 10 mokymosi kreditų)</i> Asmeninių finansų valdymas, 5 mokymosi kreditai Investicinių produktų pardavimas, 5 mokymosi kreditai Mokesčių apskaičiavimas ir deklaravimas, 5 mokymosi kreditai	<i>Pasirenkamieji moduliai (0 mokymosi kreditų)</i> –
<i>Baigiamasis modulis (iš viso 10 mokymosi kreditų)</i> Įvadas į darbo rinką, 10 mokymosi kreditų	<i>Baigiamasis modulis (iš viso 10 mokymosi kreditų)</i> Įvadas į darbo rinką, 10 mokymosi kreditų

Pastabos

- Vykdamas pirminį profesinį mokymą asmeniui turi būti sudaromos sąlygos mokytis pagal vidurinio ugdymo programą (jei taikoma).
- Vykdamas tęstinį profesinį mokymą asmens ankstesnio mokymosi pasiekimai įskaitomi švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
- Tęstinio profesinio mokymo programos modulius gali vesti mokytojai, įgiję andragogikos žinių ir turintys tai pagrindžiantį dokumentą arba turintys neformaliojo suaugusiųjų švietimo patirties.
- Saugaus elgesio ekstremaliose situacijose modulį vedantis mokytojas turi būti baigęs civilinės saugos mokymus pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintą mokymo programą ir turėti tai pagrindžiantį dokumentą.
- Tęstinio profesinio mokymo programose darbuotojų saugos ir sveikatos mokymas integruojamas į kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirtus modulius. Darbuotojų saugos ir sveikatos mokoma pagal Mokinių, besimokančių pagal pagrindinio profesinio mokymo programas, darbuotojų saugos ir sveikatos

programos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. ISAK-1953 „Dėl Mokinių, besimokančių pagal pagrindinio profesinio mokymo programas, darbuotojų saugos ir sveikatos programos aprašo patvirtinimo“. Darbuotojų saugos ir sveikatos mokymą vedantis mokytojas turi būti baigęs darbuotojų saugos ir sveikatos mokymus ir turėti tai pagrindžiantį dokumentą.

- Tęstinio profesinio mokymo programose saugaus elgesio ekstremaliose situacijose mokymas integruojamas pagal poreikį į kvalifikaciją sudarančioms kompetencijoms įgyti skirtus modulius.

6. PROGRAMOS MODULIŲ APRAŠAI

6.1. ĮVADINIS MODULIS

Modulio pavadinimas – „Įvadas į profesiją“

Valstybinis kodas	4000006	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	2	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Pažinti profesiją.	1.1. Išmanyti finansinių paslaugų teikėjo profesiją ir jos teikiamas galimybes darbo rinkoje.	Tema. Finansinių paslaugų teikėjo profesija, jos specifika ir galimybės darbo rinkoje - Finansinių paslaugų teikėjo profesijos ypatumai - Savybės, reikalingos finansinių paslaugų teikėjo profesijai - Finansinių paslaugų teikėjo profesijos teikiamos galimybės įsidarbinti darbo rinkoje
	1.2. Suprasti finansinių paslaugų teikėjo profesinę veiklą, veiklos procesus, funkcijas ir uždavinius.	Tema. Finansinių paslaugų teikėjo atliekami darbai - Finansinių paslaugų teikėjo veiklos procesai, funkcijos ir uždaviniai - Finansinių paslaugų teikėjui keliami reikalavimai
	1.3. Demonstruoti jau turimus, neformaliuotu ir (arba) savaiminiu būdu įgytus finansinių paslaugų teikėjo kvalifikacijai būdingus gebėjimus.	Tema. Finansinių paslaugų teikėjo modulinė profesinio mokymo programa - Mokymo programos tikslai ir uždaviniai, mokymosi formos ir metodai, mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai ir formos (metodai) Tema. Turimų gebėjimų, įgytų savaiminiu ir (arba) neformaliuotu būdu, vertinimas - Žinių, gebėjimų ir vertybinių nuostatų, reikalingų finansinių paslaugų teikėjo profesijai, diagnostinis vertinimas
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Siūlomas įvadinio modulio įvertinimas – <i>įskaityta (neįskaityta)</i> .	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	Mokymo(si) medžiaga: - Finansinių paslaugų teikėjo modulinė profesinio mokymo programa - Vadovėliai, teisės aktai ir kita mokomoji medžiaga - Testas turimiems gebėjimams vertinti Mokymo(si) priemonės: - Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti - Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga	
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi) mokymo(si) medžiagai pateikti.	
Reikalavimai mokytojų	Modulį gali vesti mokytojas, turintis:	

dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.
---	--

6.2. KVALIFIKACIJĄ SUDARANČIOMS KOMPETENCIJOMS ĮGYTI SKIRTI MODULIAI

6.2.1. Privalomieji moduliai

Modulio pavadinimas – „Klientų aptarnavimas“

Valstybinis kodas	404120002	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	10	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	Netaikoma	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Teikti finansines paslaugas.	1.1. Apibūdinti finansinių paslaugų rinkodarą.	Tema. Rinkodaros vietos ir jos suvokimo ypatumai • Rinkodaros priemonių naudojimo prielaidos ir sąlygos • Dabartinė rinkodaros, kaip mokslo, reikšmė Tema. Rinkodaros valdymo sistemos ypatumai • Verslo ir rinkodaros valdymo tarpusavio integracija • Rinkodaros valdymo struktūra • Aplinka ir rinka Tema. Finansų rinka ir finansinių santykių erdvė • Finansų rinkos problemos • Rinkos dalyviai ir jų galimybės • Rinkos konjunktūra, jos tyrimas ir prognozė Tema. Rinkodaros vertybės ir komunikacinė sistema • Ryšiai ir verslo kultūra • Finansinių paslaugų ir priemonių rėmimas • Finansų organizacijų galimybės remti darnią plėtrą
	1.2. Paaiškinti klientų aptarnavimo etiką ir socialinę atsakomybę finansų sektoriuje.	Tema. Klientų aptarnavimo etika • Profesinės etikos samprata • Verslo, finansų, bankininkystės etikos pagrindai ir principai • Etikos kodeksas • Klientų aptarnavimo standartas • Bendravimas ir klientų aptarnavimas • Santykių kūrimas ir vystymas

		• Verbalinė ir neverbalinė kūno kalba • Klientų tipai • Bendravimo su „sunkiais“ klientais valdymas • Prieštaravimai ir jų įveikimas • Konfliktų sprendimas Tema. Verslo moralinė ir socialinė atsakomybė • Finansų įstaigų socialinė atsakomybė • Konfidencialios informacijos samprata
	1.3. Išsiaiškinti kliento poreikius surandant tinkamą problemų sprendimą.	Tema. Klientų poreikių nustatymas • Asmeninis pardavimas • Klausinėjimo technikos ir jų naudojimas • Dėmesingas klausymasis • Empatija • Poreikio aiškinimasis, nustatymas, analizavimas • Pasiūlymo pateikimas pagal kliento poreikius Tema. Derybos • Pasirengimas • Dalyvavimas • Sprendimų priėmimas
	1.4. Vykdyti klientų paiešką ir komunikaciją, naudojantis komunikacijos priemonėmis.	Tema. Klientų aptarnavimas bendraujant netiesiogiai • Bendravimas su klientais telefonu: klientų psichologija ir aptarnavimo dėsniumais • Pozityvių ir teigiamų santykių su klientu formavimas bendraujant telefonu • Darbuotojo neigiamų emocijų atpažinimas ir valdymas bendravimo telefonu procese • Teigiamo įspūdžio kūrimo telefonu priemonės • Tinkamas atsiliepiamas ir prisistatymas telefonu • Dalykinis bendravimas raštu ir jo stilius • Administracinė kalba ir jos ypatumai • Kalbos etiketas bendraujant raštu Tema. Verslo laiškai • Verslo laiškų stilius • Pardavimo laiškai (prisistatymas, aiškinimas, informavimas) • Padėkos laiškai klientams • Atsakymai į klientų pretenzijas

		• Kitų tipų laiškai Tema. Naujosios technologijos • Naujųjų technologijų etiketas • Skaitmeninis įvaizdis • Socialiniai tinklai
	1.5. Konsultuoti klientus apie suteiktų finansinių paslaugų ir sutarčių galimybes.	Tema. Klientų konsultavimas po paslaugos suteikimo • Konsultavimo metodai ir technikos • Finansinių paslaugų sutarčių ypatumai Tema. Ginčų nagrinėjimas • Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų nagrinėjimas ne teismo tvarka • Klientų pretenzijų ir skundų nagrinėjimo tvarka
	1.6. Vykdyti sandorius pateikiant paslaugų alternatyvas.	Tema. Sandorių vykdymas • Finansinių priemonių vykdymo kontrolė • Finansinių priemonių alternatyvos • Refinansavimas • Sutarčių terminai
2. Aptarnauti klientus, naudojantis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.	2.1. Išmanyti dalykinę komunikaciją.	Tema. Dalykiniai pokalbiai ir derybos komunikacijų sistemoje • Dalykinė komunikacija. Dalykinis pokalbis. Derybos • Komunikacijų įvairovė: sąvokos, procesai, modeliai • Verbalinė komunikacija • Neverbalinė komunikacija • Komunikacijos modelis • Efektyvaus bendravimo rodikliai • Grįžamojo ryšio suteikimo technikos • Paskatinimas ir pritarimas • Bendravimo trukdžiai, siunčiamos ir gaunamos informacijos efektyvumo padidinimo būdai • Manipuliacija • Diskriminacija Tema. Pasiruošimas kalbai, pranešimui • Pasiruošimo pranešimui ar kalbai sistema • Pasiruošimo pokalbiui sistema • Dalykinio pokalbio plano reikalingumas • Dalykinių susitikimų planavimo etapai ir pavyzdžiai

		• Dalykinio pokalbio loginė struktūra • Dalykinio pokalbio turinio klaidos arba kodėl nepavyksta suprantamai pateikti informacijos • Retorikos principai ir priemonės: aiškumo ir įtaigos elementai • Atsakymas į keblius ir provokuojamus klausimus • Pasiruošimas sudėtingoms situacijoms dalykiniuose pokalbiuose ir derybose Tema. Informacijos perdavimas ir priėmimas • Informacijos mainų tikslai • Informacijos mainų pagrindai • Klausimų formulavimas • Klausymas informacijos mainų procese • Pašnekovo, oponento kalbos ir neverbalinio elgesio analizė
	2.2. Surasti klientams tinkamą informaciją finansinių paslaugų klausimais.	Tema. Informacijos paieškos rūšys • Retrospektyvioji informacijos paieška • Einamoji paieška • Paieška pagal cituojamus dokumentus • Faktografinė paieška • Peržiūra Tema. Finansinių paslaugų klasifikavimas • Finansinės paslaugos verslui • Finansinės paslaugos privatiems asmenims Tema. Finansų sektorių duomenų bazės • Bankai • Kredito unijos • Vartojimo kredito davėjai • Mokėjimo įstaigos Tema. Finansų rinkų dalyviai • Kredito ir mokėjimų rinka • Draudimo rinka • Finansinių priemonių rinka
	2.3. Teikti finansines paslaugas, naudojantis informacinėmis technologijomis.	Tema. Informacinės komunikacinės technologijos • Fiksuoto ryšio telefonai • Mobilieji telefonai • Išmanieji telefonai

		Tema. <i>Biuro technika</i> • Spausdintuvai • Skaitytuvai • Fakso aparatai • Kopijavimo aparatai • Daugiafunkciniai įrenginiai • Multimedija Tema. <i>Programinė įranga</i> • Elektroninis paštas • Išmaniosios programėlės
	2.4. Tvarkyti suteiktų finansinių paslaugų dokumentaciją pagal dokumentų rengimo taisykles.	Tema. <i>Dokumentų rengimas</i> • Dokumentų ir teksto apdorojimo programinė įranga • Dokumentų rengimo taisyklės • Pateikčių rengimo programa • Duomenų apdorojimo programa
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinta finansinių paslaugų rinkodara, paaiškinta klientų aptarnavimo etika ir socialinė atsakomybė finansų sektoriuje. Išsiaiškinti kliento poreikiai ir pasiūlytas tinkamas problemų sprendimas. Vykdyta klientų paieška, su jais komunikuota naudojantis komunikacijos priemonėmis. Konsultuoti klientai apie suteiktų finansinių paslaugų ir sutarčių galimybes. Vykdyti sandoriai pateikiant paslaugų alternatyvas. Apibūdinta dalykinė komunikacija. Surasta klientams tinkama informacija finansinių paslaugų klausimais. Teiktos finansinės paslaugos, naudojantis informacinėmis technologijomis. Sutvarkyta suteiktų finansinių paslaugų dokumentacija pagal dokumentų rengimo taisykles.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	Mokymo(si) medžiaga: • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos bankų įstatymas • Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas	

	• Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos valiutos keityklos operatorių įstatymas • Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas • Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.

Modulio pavadinimas – „Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas“

Valstybinis kodas	404120003	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	5	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigtas šis modulis:</i> Klientų aptarnavimas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Atlikti finansines operacijas grynaisiais pinigais.	1.1. Paaikškinti banknotų, monetų autentiškumo ir tinkamumo apyvartai tikrinimo tvarką bei grynujų pinigų tvarkymo reikalavimus.	Tema. Pinigai • Pinigų istorinė raida • Pagrindinės pinigų funkcijos • Pinigų paklausa ir pasiūla • Pinigų vertė

	- Grynųjų pinigų sistema Tema. Mokėjimo ir atsiskaitymo sistemos - Eurų banknotų išleidimo sąlygos Tema. Eurų banknotų ir monetų įvedimas - Eurų banknotų gamyba - Eurų banknotų apsaugos nuo padirbinėjimo priemonės - LR pinigų mokumo požymių nustatymo ir susidėvėjusių bei sugadintų pinigų keitimo taisyklės
1.2. Patikrinti skirtingų šalių valiutos grynųjų pinigų tikrumą.	Tema. Eurų banknotai ir monetos - Banknotų apsaugos požymiai - Banknotų ir monetų atvaizdų naudojimas - Išimti iš apyvartos pinigai ir jų keitimas - Susidėvėję ir sugadinti pinigai - Darbas pinigų tikrinimo aparatais, tikrinant šiais metodais: ultravioletinių, magnetinių, banknotų dydžio, SPEC ir banknotų tankio Tema. Užsienio valiuta - Įvairių šalių valiutos tikrumo atpažinimo ir apsaugos požymiai - Užsienio valiutų santykiai, jų nustatymas ir taisyklės - Valiutos keitimo taisyklės
1.3. Atlikti valiutos pirkimo ir (ar) pardavimo grynaisiais pinigais operacijas.	Tema. Valiutos pirkimas ir pardavimas - Valiutos pirkimas - Valiutos pardavimas - Duomenų fiksavimas informacinėje sistemoje - Valiutos kursas - Valiutos pirkimo ir pardavimo kursai - Valiutos kurso pasikeitimai: revalvacija ir devalvacija
1.4. Vykdyti nurodymus, priimant ir pervedant įmokamus grynuosius pinigus.	Tema. Įmokų priėmimas - Įmokų už komunalines paslaugas priėmimas - Kitų įmokų priėmimas - Duomenų fiksavimas informacinėje sistemoje Tema. Nurodymai pervesti grynuosius pinigus - Nurodymas pervesti įmokamus grynuosius pinigus banknotais į savo sąskaitą - Nurodymas pervesti grynuosius pinigus į kito kliento sąskaitą
1.5. Tvarkyti grynųjų pinigų	Tema. Grynųjų pinigų išmokėjimas ir įnešimas

	sąskaitas.	- Grynųjų pinigų išmokėjimas iš fizinių (juridinių) asmenų banko sąskaitos - Pinigų priėmimo (kasos pajamų orderis) ir išmokėjimo kvitai (išlaidų orderis) - Kiti mokėjimai kitomis valiutomis - Ūkio subjekto banko sąskaitoje esančių lėšų disponavimo taisyklės - Grynųjų pinigų išmokėjimo reikalavimai - Grynųjų pinigų laikymo taisyklės Tema. Pardavimo pajamų registravimas - Pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvitų naudojimo, išrašymo taisyklės - Pinigų priėmimo ir pinigų išmokėjimo kvitų apskaitos taisyklės
	1.6. Vykdyti grynųjų pinigų inkasavimą ir perlaidas.	Tema. Inkasavimas - Pagrindiniai reikalavimai pinigų inkasavimo procesui - Inkasavimo pirminiai apskaitos dokumentai - Inkasavimo procesas - Inkasavimo dokumentų pildymas Tema. Grynųjų pinigų perlaidos - Grynųjų pinigų perlaidų rūšys - Grynųjų pinigų perlaidos Lietuvoje - Tarptautinės pinigų perlaidos - Perlaidos siuntimas. Blanko pildymas - Perlaidos gavimas. Blanko pildymas - Pinigų perlaidų paslaugų teikimo sąlygos - Mokėjimo paslaugų blanko pildymas - Reikalavimai grynųjų pinigų pervedimams, vykdant Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo reikalavimus
2. Atlikti kliento pateiktus mokėjimo nurodymus pavedimu.	2.1. Apibūdinti mokėjimo nurodymų pagrindinius rekvizitus, jų paskirtį ir privalumus.	Tema. Vietinis mokėjimo nurodymas - Privalomi mokėjimo atlikimo dokumento rekvizitai - Paprastas mokėjimo pervedimas - Skubus mokėjimo pervedimas Tema. Tarptautinis mokėjimo pervedimas - Tarptautinių mokėjimų atlikimo mechanizmas (bankai korespondentai, jų funkcijos) - Paprastas tarptautinis mokėjimo pervedimas - Skubus (labai skubus) tarptautinis mokėjimo pervedimas - Mokėjimo pervedimas į banko grupės bankus - SWIFT kodai

		• Tarptautinio mokėjimo pavedimo atšaukimas • Europinis mokėjimas (SEPA mokėjimo pavedimai) • Mokėjimo pervedimas į Rusiją, Baltarusiją, Ukrainą
	2.2. Vykdyti vietinius ir tarptautinius mokėjimo pervedimus.	Tema. Vietinio mokėjimo nurodymo pildymas ir vykdymas • Blankų pildymas • Duomenų fiksavimas informacinėje sistemoje Tema. Tarptautinio mokėjimo nurodymo pildymas ir vykdymas • Blankų pildymas • Duomenų fiksavimas informacinėje sistemoje
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Paašškinta banknotų, monetų autentiškumo ir tinkamumo apyvartai tikrinimo tvarka bei grynųjų pinigų tvarkymo reikalavimai. Patikrintas skirtingų šalių valiutos grynųjų pinigų tikrumas. Atliktos valiutos pirkimo ir (ar) pardavimo grynaisiais pinigais operacijos. Įvykdyti nurodymai, priimant ir pervedant įmokamus grynuosius pinigus. Sutvarkytos grynųjų pinigų sąskaitos. Įvykdytas grynųjų pinigų inkasavimas ir atliktos perlaidos. Apibūdinti mokėjimo nurodymų pagrindiniai rekvizitai, jų paskirtis ir privalumai. Įvykdyti vietiniai ir tarptautiniai mokėjimo pervedimai.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	<i>Mokymo(si) medžiaga:</i> • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos bankų įstatymas • Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir išipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos valiutos keityklos operatorių įstatymas • Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas • Testas turimiems gebėjimams vertinti	

	<i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Pinigų tikrinimo ir skaičiavimo aparatas • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.

Modulio pavadinimas – „Bankinių operacijų atlikimas“

Valstybinis kodas	404120004	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	10	
Asmens pasirengimo mokyti modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigti šie moduliai:</i> Klientų aptarnavimas Finansinių operacijų grynaisiais pinigais ir mokėjimų pavedimu atlikimas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Tvarkyti klientų banko sąskaitas.	1.1. Paaikškinti banko sąskaitų atidarymo ir uždarymo tvarką ir reikalavimus.	Tema: Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Įstatymo paskirtis • Pagrindinės šio įstatymo sąvokos Tema: Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas • Įstatymo paskirtis • Pagrindinės finansų įstaigų įstatymo sąvokos • Finansinių paslaugų veiklos priežiūra Tema: Lietuvos centrinio banko veikla • Lietuvos banko finansų rinkų priežiūra • Lietuvos banko principai • Lietuvos banko pozicijos ir gairės

	1.2. Konsultuoti klientus sąskaitos sutarties sąlygų klausimais.	Tema. <i>Banko sąskaita</i> • Banko sąskaitų rūšys • Sąskaitų disponavimas • Fizinį asmenų banko sąskaitų valdymo tvarka • Banko sąskaitų valdymas per trečiuosius asmenis • Kliento teisės ir pareigos • Pinigų plovimo prevencijos įstatymas • Banko sąskaitos sutartis
	1.3. Tvarkyti banko sąskaitas.	Tema. <i>Banko sąskaitos atidarymas</i> • Sąskaitos atidarymas Lietuvos Respublikos piliečiui • Sąskaitos atidarymas užsienio piliečiui • Nepilnamečio sąskaitos atidarymo tvarka • Sąskaitos atidarymas juridiniams asmenims • Sąskaitos atidarymas internetinėje bankininkystėje • Banko sąskaitos programos • Banko sąskaitos sutartis ir jos sudarymas Tema. <i>Banko sąskaitos uždarymas</i> • Banko sąskaitos sutarties nutraukimas • Banko sąskaitos uždarymo tvarka ir taisyklės • Banko sąskaitos uždarymas internetinėje bankininkystėje
2. Išduoti klientams mokėjimo korteles.	2.1. Paaiškinti mokėjimų kortelių išdavimo sąlygas ir uždarymo tvarką.	Tema. <i>Mokėjimo paslaugų teikimas</i> • Finansų institucijų sąskaitų tvarkymo taisyklės • Kortelių išdavimo ir naudojimo taisyklės • Kortelių priėmimo ir sandorių apdorojimo sąlygos
	2.2. Valdyti mokėjimo kortelių išdavimo procesą.	Tema. <i>Mokėjimo kortelių išdavimas</i> • Debetinių mokėjimo kortelių prašymai (išdavimas, blokavimas, pakeitimas, atnaujinimas, atblokavimas, banko sąskaitos pakeitimas, susiejimas su mokėjimo kortele) • Kreditinių mokėjimo kortelių prašymai (išdavimas, blokavimas, pakeitimas, atnaujinimas, atblokavimas) • Debetinių ir kreditinių mokėjimo kortelių bendrųjų operacijų limitų, su sąskaita susietų mokėjimo kortelių skaičiaus, kortelės funkcionalumo pakeitimo tvarka
	2.3. Uždaryti mokėjimo kortelių sąskaitas.	Tema. <i>Mokėjimo kortelės uždarymas</i> • Debetinių mokėjimo kortelių uždarymas • Kreditinių kortelių uždarymas

	2.4. Konsultuoti mokėjimo kortelių klausimais.	Tema. <i>Mokėjimo kortelės</i> • Mokėjimo kortelių rūšys • Debetinių mokėjimo kortelių išdavimo sąlygos ir jų galimybės • Kreditinių mokėjimo kortelių išdavimo sąlygos ir jų galimybės • Lėšų išgryninimas iš sąskaitos mokėjimo kortelėmis • Mokėjimo kortelių privalumai
3. Sudaryti elektroninių paslaugų naudojimosi sutartį.	3.1. Paaiškinti elektroninių paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką.	Tema. <i>Elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų įstatymas.</i> • Paslaugų politikos formavimas ir įgyvendinimas • Elektroninių paslaugų įgyvendinimo sprendimai • Elektroninių sąskaitų teikimo ir apmokėjimo taisyklės
	3.2. Pateikti identifikacijos priemonės ir naudojimosi jomis principus.	Tema. <i>Identifikacijos priemonės</i> • Atpažinimo priemonių rūšys • Atpažinimo priemonių išdavimo tvarka • Mobilusis parašas • PIN kodų generatorius • Smart-ID • Banko išduotų atpažinimo priemonių pakeitimas, jas pametus ar sugadinus • Saugus naudojimas elektroninėmis paslaugomis
	3.3. Parengti klientui elektroninių paslaugų sutartis.	Tema. <i>Elektroninė bankininkystė</i> • Elektroninės bankininkystės rūšys • Internetinė bankininkystė • Mobilioji bankininkystė • Telefoninė bankininkystė Tema. <i>Elektroninės paslaugos</i> • Klientų aptarnavimo elektroniniai kanalai • Programėlė išmaniesiems telefonams (APP) Tema. <i>Elektroninių paslaugų sutartis</i> • Elektroninių paslaugų sutarties sąlygos • Elektroninių paslaugų teikimo sutarties sudarymas, spausdinimas ir pasirašymas • Sutarties keitimas ir nutraukimas • Mobiliojo banko sutarties sudarymas, spausdinimas ir pasirašymas

4. Konsultuoti klientus apie internetinės bankininkystės naudojimosi galimybes.	4.1. Konsultuoti klientus apie finansinius produktus ir paslaugas internetinės bankininkystės platformoje.	Tema. <i>Internetinės bankininkystės svetainės</i> • Internetinės bankininkystės svetainių struktūra • Naudojimosi internetinės bankininkystės svetainėmis galimybės
	4.2. Paaiškinti klientui, kaip naudotis internetinės bankininkystės paslaugomis.	Tema. <i>Internetinės bankininkystės paslaugos</i> • Elektroninės paslaugos. VMI deklaravimas, Registrų centras, Viešosios elektroninės paslaugos • Elektroninė prekyba • Kasdienės paslaugos • Paskolos, lizingas, kredito kortelės • Pensija, taupymas ir investavimas • Draudimas
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Paaiškinta banko sąskaitų atidarymo ir uždarymo tvarka ir reikalavimai. Konsultuota sąskaitos sutarties sąlygų klausimais. Sutvarkytos banko sąskaitos. Paaiškintos mokėjimų kortelių išdavimo sąlygos ir uždarymo tvarka. Užsakytos mokėjimo kortelės ir išduotos klientui, laikantis nustatytų reikalavimų. Konsultuota mokėjimo kortelių klausimais. Uždarytos mokėjimo kortelių sąskaitos. Paaiškintos elektroninių paslaugų teikimo sąlygos ir tvarka. Pateiktos identifikacijos priemonės ir paaiškinti naudojimosi jomis principai. Parengta klientui elektroninių paslaugų sutartis. Konsultuoti klientai apie finansinius produktus ir paslaugas internetinės bankininkystės platformoje. Pademonstruota klientui, kaip naudotis internetinės bankininkystės paslaugomis.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	<i>Mokymo(si) medžiaga:</i> • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos bankų įstatymas • Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos valiutos keityklos operatorių įstatymas	

	• Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas • Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.

Modulio pavadinimas – „Kreditavimo produktų pardavimas“

Valstybinis kodas	404120005	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	15	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigtas šis modulis:</i> Klientų aptarnavimas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Konsultuoti klientus apie kreditavimo produktus.	1.1. Apibūdinti pagrindinius kreditavimo produktus ir principus.	Tema. Kreditavimas • Pagrindiniai kreditavimo principai • Kreditavimo produktai • Paskolų klasifikavimas • Kreditavimo principai
	1.2. Paaiškinti probleminių paskolų valdymo taisykles.	Tema. Probleminių paskolų • Trys probleminių paskolų kategorijos • Probleminių paskolų nustatymas

	1.3. Paaiškinti klientui paskolų išdavimo ir grąžinimo sąlygas.	• Probleminių paskolų reguliavimas Tema. <i>Paskolų išdavimo sąlygos</i> • Paskolų esmė • Paskolų vertinimas • Kitos paskolų išdavimo sąlygos • Paskolos paraiška • Dokumentai, reikalingi paskolai gauti • Kredito suteikimo tvarka įmonėms, privalomi dokumentai • Kredito suteikimo tvarka fiziniams asmenims, privalomi dokumentai • Hipotekinės paskolos sutartis • Vartojimo paskolos sutartis • Lizingo sutartis Tema. <i>Paskolų grąžinimo sąlygos</i> • Paskolų grąžinimo užtikrinimo priemonės • Paskolų grąžinimo būdai • Mokėjimų atidėjimai • Paskolos grąžinimo priemonės
	1.4. Paaiškinti klientui paskolų valdymo taisykles ir jų svarbą klientų finansinių įsipareigojimų vykdymo istorijai.	Tema. <i>Paskolų valdymas</i> • Paskolos sutarties sąlygų įvertinimas • Sąlygų keitimo galimybės • Refinansavimas ir jo galimybės • Kliento įsipareigojimų vykdymo įvertinimas • Įsipareigojimų vykdymo istorijos įtaka ateičiai
2. Sudaryti kreditavimo produktų sutartis.	2.1. Paaiškinti palūkanų skaičiavimo metodus ir tvarkas.	Tema. <i>Palūkanų apskaičiavimo metodai ir tvarkos</i> • Paskolų skaičiuoklės • Maržos skaičiavimai • Investavimo skaičiavimai su išskaičiuota investavimo suma
	2.2. Nustatyti kliento mokumo galimybes.	Tema. <i>Kliento mokumas</i> • Kliento mokumo nustatymas • Kliento mokumo ateitis • Kredito istorija Tema. <i>Kredito rizika</i> • Kredito rizikos valdymas ir principai

		• Sprendimo suteikti paskolą kriterijai
	2.3. Apskaičiuoti kredito palūkanas.	Tema. Kredito palūkanų apskaičiavimas • Paprastųjų palūkanų skaičiavimo metodai • Sudėtinių palūkanų skaičiavimo metodai • Trumpalaikis ir ilgalaikis finansavimas
	2.4. Parengti kredito grąžinimo planą.	Tema. Kredito grąžinimo plano sudarymas • Paskolos grąžinimo grafikas • Kredito laikotarpio skaičiavimai • Paskolos grąžinimo problemos • Paskolos gavėjo galimybės, finansinės perspektyvos ir ateities planai
	2.5. Sudaryti kliento kredito bylą.	Tema. Kredito byla • Kredito bylos formavimas • Dokumentų, reikalingų kreditui išduoti užpildymas • Dokumentų segimas, kopijavimas ir siuntimas
	2.6. Užpildyti dokumentus, susijusius su kredito išdavimu.	Tema. Kredito išdavimo dokumentai • Kredito sutarties sudarymo tvarkos • Užpildytų dokumentų patikrinimas
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinti pagrindiniai kreditavimo produktai ir principai. Pateiktos probleminių paskolų valdymo taisyklės. Paaiškintos klientui paskolų išdavimo ir grąžinimo sąlygos. Paaiškintos klientui paskolų valdymo taisyklės ir jų svarba klientų finansinių įsipareigojimų vykdymo istorijai. Paaiškintos palūkanų skaičiavimo metodai ir tvarkos. Nustatytos kliento mokumo galimybės. Apskaičiuotos kredito palūkanos. Parengtas kredito grąžinimo planas. Sudaryta kliento kredito byla. Užpildyti dokumentai, susiję su kredito išdavimu.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	Mokymo(si) medžiaga: • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstatigų įstatymas • Lietuvos Respublikos bankų įstatymas • Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimo įstatigų įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas	

	• Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos valiutos keityklos operatorių įstatymas • Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas • Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.

Modulio pavadinimas – „Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas“

Valstybinis kodas	404120006	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	10	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigtas šis modulis:</i> Klientų aptarnavimas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Konsultuoti klientus taupymo klausimais.	1.1. Apibūdinti taupymo produktus, būdus ir priemones.	Tema. Taupymo produktai • Taupymo produktų rinkos ir pasiūla Lietuvoje bei ES • Taupymo produktų platformos • Taupymo įgūdžių formavimas

		• Taupymo paketai Tema. <i>Taupymo būdai ir priemonės</i> • Taupymo būdai • Jų privalumai ir trūkumai • Taupymo būdo ir tikslų nustatymas • Konkretaus taupymo varianto parinkimas • Įpareigojimai investuotojams • Taupymo mobiliosios programėlės
	1.2. Apskaičiuoti indėlių palūkanas ir investicinę grąžą.	Tema. <i>Indėlių palūkanos</i> • Palūkanų norma • Palūkanų apskaičiavimas pagal indėlio tipą • Skaičiuoklių naudojimas
	1.3. Parinkti taupymo produktus pagal kliento poreikius.	Tema. <i>Taupymo produktų įtaka kliento finansams</i> • Taupymo produktai finansų įstaigose • Klientų poreikių analizavimas • Taupymo produktų palyginimas
2. Sudaryti taupymo produktų sutartis.	2.1. Paaiškinti klientui taupymo produktų sutarčių vykdymo ir užtikrinimo sąlygas bei tvarką.	Tema. <i>Taupymo produktų sutarčių sąlygos ir tvarkos</i> • Taupymo produktų reguliavimas • Techniniai reguliavimo standartai • Taupymo produktų sutarčių vykdymo ir užtikrinimo sąlygos
	2.2. Parengti klientui taupymo produktų sutartį.	Tema. <i>Taupymo produktų sutartys</i> • Taupymo produktų sutartys, privalomi rekvizitai • Taupymo produktų sutarties paruošimas ir pasirašymas
	2.3. Paaiškinti klientui taupymo produktų sutarčių nutraukimo galimybes.	Tema. <i>Taupymo produktų sutarčių nutraukimas</i> • Taupymo produktų sutarčių nutraukimo sąlygos ir galimybės • Taupymo produktų sutarčių nutraukimo sąlygų išaiškinimas klientui
3. Konsultuoti klientus apie draudimo produktus.	3.1. Apibūdinti draudimo produktus ir jiems prilygstančias alternatyvas.	Tema. <i>Draudimo produktai</i> • Gyvybės draudimo produktai, siūlomi banke • Gyvybės draudimo produktai, siūlomi draudimo bendrovėse • Ne gyvybės draudimo produktai banke • Ne gyvybės draudimo produktai draudimo bendrovėse • Indėlių draudimas Tema. <i>Pensijų sistema</i> • Trijų pakopų pensijos sistema

		• Antrosios pakopos pensijų fondas • Trečiosios pakopos pensijų fondai
	3.2. Parinkti draudimo produktus pagal kliento poreikius.	Tema. <i>Draudimo produktų ypatumai</i> • Draudimo produktų rinkos • Draudimo produktų platformos • Draudimo produktų poreikis pagal kliento vykdomas veiklas • Draudimo produktų privalumai ir trūkumai • Įmokų apskaičiavimas • Mokėjimo terminai ir mokėjimo sąlygos
	3.3. Pateikti klientui individualius draudimo sprendimus.	Tema. <i>Draudimo produkto pasiūla</i> • Pasiūlymo pateikimas pagal individualius kliento poreikius • Draudimo produktų palyginimas
	3.4. Paaiškinti klientui įmokų ir išmokų galimybes.	Tema. <i>Draudimo įmokos</i> • Įmokų mokėjimas antrosios pakopos pensijų fonduose • Įmokų mokėjimas trečiosios pakopos pensijų fonduose • Draudimo produktų įmokų mokėjimas • Investicinių gyvybės draudimų scenarijaus sudarymas • Gyvybės draudimo GPM lengvata Tema. <i>Draudimo išmokos</i> • Antrosios pakopos pensijų fondo išmokų išmokėjimas • Trečiosios pakopos pensijų fondo išmokų išmokėjimas • Draudimo produktų išmokų gavimo būdai
4. Sudaryti draudimo produktų sutartis.	4.1. Paaiškinti draudimo produktų sutarčių rengimo tvarką ir keliamus reikalavimus.	Tema. <i>Draudimo produktų sutarčių rengimo teisinis reglamentavimas</i> • Draudimo produktų sutarčių rengimo tvarka • Draudimo produktų sutarčių rengimo reikalavimai
	4.2. Parengti draudimo sutartį klientui.	Tema. <i>Draudimo sutarčių sudarymas</i> • Gyvybės draudimo sutarties sudarymas • Ne gyvybės draudimo sutarties sudarymas • Draudimo sutarties klientui pristatymas
	4.3. Paaiškinti klientui sutarčių sąlygų keitimo ir sutarties nutraukimo galimybes.	Tema. <i>Draudimo sąlygų pakeitimas</i> • Draudimo sutarties sąlygų keitimas sutarties galiojimo laikotarpiu • Draudimo sutarties nutraukimas
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinti taupymo produktai, būdai ir priemonės. Apskaičiuotos indėlių palūkanos ir investicinė grąža. Pasiūlyti taupymo produktai pagal kliento poreikius. Paaiškintos klientui taupymo produktų sutarčių vykdymo ir užtikrinimo sąlygos bei tvarkos.	

	Parengta klientui taupymo produktų sutartis. Paaiškintos klientui taupymo produktų sutarčių nutraukimo galimybės. Apibūdinti draudimo produktai ir jiems prilygstančios alternatyvos. Parinkti draudimo produktai pagal kliento poreikius. Pateikti klientui individualūs draudimo sprendimai. Paaiškintos klientui įmokų ir išmokų galimybės. Paaiškinta draudimo produktų sutarčių rengimo tvarka ir keliama reikalavimai. Parengta draudimo sutartis klientui. Paaiškintos klientui sutarčių sąlygų keitimo ir sutarties nutraukimo galimybės.
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	<i>Mokymo(si) medžiaga:</i> • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstatų įstatymas • Lietuvos Respublikos bankų įstatymas • Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimo įstatų įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos valiutos keityklos operatorių įstatymas • Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas • Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo

	patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.
--	---

Modulio pavadinimas – „Buhalterinės apskaitos tvarkymas“

Valstybinis kodas	404120007	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	10	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	Netaikoma	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Tvarkyti pirminius apskaitos dokumentus.	1.1. Apibūdinti pagrindinius apskaitos reikalavimus ir principus.	Tema. Buhalterinės apskaitos charakteristika • Buhalterinės apskaitos esmė ir uždaviniai • Buhalterinės apskaitos rūšys ir taikomi matai • Bendrieji apskaitos principai ir reikalavimai apskaitinei informacijai • Buhalterinės apskaitos reglamentavimas Lietuvos Respublikoje Tema. Įmonės ekonominiai procesai ir jų atspindėjimas apskaitoje • Lietuvos Respublikos įmonių skirstymas • Turto nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų esmė apskaitoje • Ūkinių operacijų įtaka apskaitinei lygybei
	1.2. Fiksuoti finansinės būklės pasikeitimus apskaitoje.	Tema. Finansinės būklės pasikeitimų fiksavimas apskaitoje • Dvejybinė ir paprastoji apskaitos sistema • Buhalterinės sąskaitos, jų struktūra • Sąskaitų korespondencijos taisyklė • Dvejybinio įrašo taikymas buhalterinės apskaitos sąskaitose • Sintetinės bei analitinės sąskaitos ir subsąskaitos Tema. Pavyzdinis sąskaitų planas ir jo taikymas • Sąskaitų plano esmė, struktūra ir lygių nustatymas sąskaitų plane • Sąskaitų plano ir finansinių ataskaitų ryšys • Pavyzdinis sąskaitų planas ir jo taikymas
	1.3. Parengti pirminius apskaitos dokumentus.	Tema. Ūkinių operacijų įforminimas dokumentais • Apskaitos dokumentų rūšys ir jų paskirtis

		• Apskaitos dokumentų rekvizitai ir jų juridinė galia • Ūkinių operacijų įforminimas dokumentais • Dokumentų tvarkymo ypatumai šiuolaikinėmis sąlygomis
	1.4. Tvarkyti kasos operacijų apskaitos dokumentus.	Tema. Kasos operacijų apskaita • Pinigų esmė, apskaitos uždaviniai ir politika • Atsiskaitymų formos • Pinigų apskaita kasoje, kelyje ir pinigų ekvivalentai bei įšaldytos lėšos • Kasininko veiksmai ir atsakomybė • Grynųjų pinigų inventorizacija Tema. Pinigų apskaita EKA • Kasos knygos pildymo tvarka • Kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklės • Juridinio asmens kasos operacijų apskaitymas • Pinigų priėmimas ir išmokėjimas, kasos dokumentų įforminimas
	1.5. Tvarkyti banko operacijų apskaitos dokumentus.	Tema. Banko operacijų apskaita • Banko operacijų dokumentavimo išskirtiniai bruožai • Pirminiai banko operacijų apskaitos dokumentai • Pinigų apskaita atsiskaitomojoje sąskaitoje • Įrašai apskaitos registruose
2. Registruoti apskaitos duomenis ir pildyti apskaitos registrus.	2.1. Registruoti apskaitos duomenis, taikant apskaitos proceso nuoseklumą.	Tema. Apskaitos procesas ir jo nuoseklumas • Ūkinių operacijų fiksavimas pirminiuose apskaitos dokumentuose • Ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių pagrindimo apskaitos dokumentais kontrolė • Buhalterinės apskaitos registrai, jų skirstymas ir pildymas • Apskaitos duomenų perkėlimas iš apskaitos žurnalų į Didžiąją knygą • Įmonės veiklos rezultatų nustatymas apskaitoje ir apskaitos ciklo užbaigimas
	2.2. Tvarkyti ilgalaikio turto, išperamosios nuomos (lizingo), vekselių apskaitą ir atsiskaitomosios sąskaitos apskaitą.	Tema. Ilgalaikio turto apskaita • Ilgalaikio turto klasifikavimas • Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimas • Ilgalaikio turto apskaita Tema. Finansinio turto ir įsipareigojimų apskaita • Lizingo (finansinės nuomos) apskaita • Pinigų ekvivalentų kaip likvidžios investicijos apskaita • Pinigų įmonės kasoje ir atsiskaitomosiose sąskaitose apskaita

		• Išperkamosios nuomos įsipareigojimų apskaita
	2.3. Apskaičiuoti darbo užmokestį.	Tema. Teisės aktai, reglamentuojantys darbo apmokėjimą • Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys darbo apmokėjimą • Darbo apmokėjimo formos ir sistemos Tema. Darbo užmokesčio ir su juo susijusių mokesčių apskaičiavimas • Darbo apmokėjimo dokumentai ir darbo užmokesčio apskaičiavimas • Vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarka ir taikymo atvejai • Atostogų suteikimas ir atostoginių apskaičiavimas • Ligos pašalpos apskaičiavimas • Kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas Tema. Mokesčiai, susiję su darbo santykiais • Gyventojų pajamų mokestis • Socialinio draudimo ir sveikatos draudimo mokestis • Išskaitos iš darbo užmokesčio pagal vykdomuosius raštus. Kitos išskaitos
	2.4. Apskaičiuoti bendrojo ir grynojo pelno rodiklį.	Tema. Pajamų ir sąnaudų pripažinimo tvarka • Pajamų ir sąnaudų pripažinimo tvarka • Pardavimo pajamos • Pardavimų diskontai • Parduotų prekių grąžinimai ir nukainojimai • Išlaidų pripažinimas sąnaudomis • Pardavimo savikaina • Atsargų apskaita • Pardavimo ir administracinės sąnaudos • Kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos pajamos ir sąnaudos • Finansinių rodiklių skaičiavimas
	2.5. Parengti finansinių ataskaitų rinkinį.	Tema. Finansinių ataskaitų esmė, reikšmė ir jai keliami reikalavimai • Finansinių ataskaitų esmė, informacijos reikšmė ir panaudojimas • Teisės aktai reglamentuojantys finansinių ataskaitų parengimą • Finansinių ataskaitų rinkinių sudėtis ir ataskaitų apibūdinimas Tema. Finansinių ataskaitų rinkiniai • Bendrųjų apskaitos principų taikymas sudarant finansines ataskaitas • Finansinių ataskaitų elementai • Pelno (nuostolių) ataskaita • Balansas

		• Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita • Aiškinamasis raštas
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinti pagrindiniai apskaitos reikalavimai ir principai. Užregistruoti finansinės būklės pasikeitimai apskaitoje. Parengti pirminiai apskaitos dokumentai. Parengti kasos ir banko operacijų apskaitos dokumentai. Užregistruoti apskaitos duomenys, taikant apskaitos proceso nuoseklumą. Užregistruoti ilgalaikio turto, išperkamosios nuomos (lizingo), vekselių ir atsiskaitomosios sąskaitos apskaitos duomenys buhalterinėse sąskaitose, naudojantis pirminiais apskaitos dokumentais. Apskaičiuotas darbo užmokestis. Apskaičiuotas bendrojo ir grynojo pelno rodiklis. Parengtas finansinių ataskaitų rinkinys.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	<i>Mokymo(si) medžiaga:</i> • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas • Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas • Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymas • Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas • Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas • Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas • Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas • Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas • Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas • Verslo apskaitos standartai (VAS) • Tarptautiniai apskaitos standartai (TAS) • Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga • Kompiuteris ir kompiuterinės apskaitos programos • Apskaitos e-dokumentų blankai	
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais ir kompiuterinėmis apskaitos programomis bei biuro technika.	
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) apskaitininko ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties, ar lygiavertį išsilavinimą	

	arba ne mažesnę kaip 3 metų apskaitininko ar finansinių paslaugų teikėjo profesinės veiklos patirtį.
--	--

6.3. PASIRENKAMIEJI MODULIAI

Modulio pavadinimas – „Asmeninių finansų valdymas“

Valstybinis kodas	404120008	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	5	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigti šie moduliai:</i> Klientų aptarnavimas Kreditavimo produktų pardavimas Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas Būhalterinės apskaitos tvarkymas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Konsultuoti klientus asmeninių finansų valdymo klausimais.	1.1. Apibūdinti finansinio gyvenimo ciklo ir jo planavimo ypatumus.	Tema. <i>Finansinis gyvenimo ciklas ir jo planavimas</i> - Gyvenimo ciklo hipotezė - Gyvenimo ciklai
	1.2. Paaiškinti asmeninių finansų valdymo svarbą.	Tema. <i>Asmeninių finansų valdymo svarba</i> - Asmeninių finansų samprata - Asmeninių valdymo samprata - Asmeninių finansų valdymo subjektai - Asmeninių finansų valdymo objektai
	1.3. Analizuoti pinigų procesus ir jų paskirstymą.	Tema. <i>Kasdieniniai piniginiai atsiskaitymai ir jų tvarkymas</i> - Trumpalaikių ir ilgalaikių finansinių planų sudarymas ir jų įgyvendinimas - Apsidraudimas nuo galimų neplanuotų išlaidų ar nuostolių - Racionalus turimo ar sukaupto finansinio turto paskirstymas
	1.4. Nustatyti asmeninių finansų tikslus.	Tema. <i>Asmeninių finansų tikslai</i> - Konkretus ir išmatuojamas tikslas - Žmogaus finansiniai siekiai - Šeimos finansiniai siekiai - Teisingas finansinio tikslo formulavimas
2. Parinkti asmeninių finansų valdymo strategijas ir metodus.	2.1. Paaiškinti asmeninių finansų valdymo strategijas, principus, būdus ir metodus.	Tema. <i>Asmeninių finansų planavimas, valdymo strategijos ir principai</i> - Finansų planavimas - Požiūris į planavimą - Asmeninių finansų valdymo strategijos - Asmeninių finansų valdymo principai

		• Sėkmės kūrimas
	2.2. Nustatyti šeimos ir asmens poreikius, vartojimo ypatumus, pagrindines namų ūkio veiklas ir alternatyvias galimybes.	Tema. Šeimos ir asmens poreikiai ir vartojimas • Poreikių samprata ir klasifikacija • Namų ūkio veiklos poreikių motyvai • Poreikių plėtotė • Vartojimas Tema. Namų ūkio veikla • Namų ūkio veiklos turinys ir sritys • Namų ūkio produkcija ir efektyvumas • Namų ūkio ištekliai • Darbas namų ūkyje • Vadovavimas namų ūkiui
	2.3. Palyginti pajamas ir išlaidas.	Tema. Pajamų ir išlaidų valdymas • Išlaidų rūšys • Išlaidų valdymas • Pajamų rūšys • Pajamų valdymas • Pinigų srauto ataskaita
3. Konsultuoti namų ūkio biudžeto sudarymo klausimais.	3.1. Paaiškinti Lietuvos ir ES mokesčių sistemas ir jų įtaką namų ūkio biudžetui.	Tema. Lietuvos ir ES mokesčių sistema • Lietuvoje taikomų mokesčių dinamika • Pagrindinių mokesčių įtaka asmeninių finansų rodikliams • Mokestinės naštos nustatymas • Lietuvos ir ES mokesčių palyginimas ir sugretinimas
	3.2. Apskaičiuoti mokesčius planuojant išlaidas.	Tema. Mokesčiai ir mokesčių planavimas • Gyventojų pajamų mokestis (GPM) • Privalomojo sveikatos draudimo įmokos (PSD) • Socialinio draudimo įmokos (SODRA) • Pridėtinės vertės mokestis (PVM) • Turto mokesčiai
	3.3. Nustatyti tinkamus turto finansavimo šaltinius.	Tema. Įsipareigojimų valdymas, turto finansavimo šaltiniai • Paskolų gavėjų finansinės būklės vertinimas • Paskolų grąžinimo užtikrinimo priemonės • Kitos paskolų išdavimo sąlygos

		• Paskolinių produktų rūšys ir naudojimo ypatumai
	3.4. Parinkti tinkamas taupymo priemonės.	Tema. <i>Taupymo priemonių konstitucingumo kriterijai ir jų specifika</i> • Konstituciškai pateisinamas pagrindas • Taupymo priemonių būtinumas • Taupymo priemonių laikinumas • Taupymo priemonių proporcingumas • Socialinis solidarumas ir nediskriminavimas • Įstatymų leidėjo diskrecijos ribos • Praradimų kompensavimo pareiga
	3.5. Nustatyti taupymo įtaką asmeninių finansų valdymui.	Tema. <i>Taupymas ir taupymo produktai, įtaka asmeniniams finansams</i> • Taupymo planai • Taupymo produktai
	3.6. Sudaryti namų ūkio biudžetą.	Tema. <i>Namų ūkio biudžetas ir jo tvarkymas</i> • Biudžeto sudarymas • Finansinės ataskaitos • Biudžeto analizė • Asmeniniai finansiniai rodikliai
4. Įvertinti asmeninių finansų valdymo rizikas ir investavimo galimybes.	4.1. Apibūdinti rizikų rūšis, finansinės rizikos valdymą, rizikos mažinimo būdus ir rizikos išskaidymo galimybes.	Tema. <i>Finansinės rizikos rūšys</i> • Kredito rizika • Likvidumo rizika • Palūkanų normos rizika • Valiutos kurso rizika • Rinkos rizika • Operacinė rizika Tema. <i>Finansinių rizikų valdymas</i> • Rizikos mažinimo būdai • Rizikos išskaidymas
	4.2. Parinkti alternatyvias finansines priemones investicijoms.	Tema. <i>Finansinės priemonės ir alternatyvios investicijos</i> • Asmeninių investicijų klasifikavimas • Finansinės investicinės priemonės: jų rūšys ir susijusi rizika • Alternatyvios investicinės priemonės: jų rūšys ir susijusi rizika • Investicinių priemonių kainų skaičiavimas
	4.3. Parinkti tinkamą rizikos valdymo strategiją.	Tema. <i>Strateginiai ir operaciniai sprendimai</i>

		• Strateginio proceso loginė grandinė • Strateginio planavimo ir strateginio valdymo ryšys • Planavimas ir kontrolė • Prognozavimas Tema. Skirtingų rizikos rūšių identifikavimo problemos ir jų tarpusavio sąveika • Bankų patikimumas ir rizikos struktūra bei valdymas • Pagrindinės finansinės rizikos vertinimo priemonės
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinti finansinio gyvenimo ciklo ir jo planavimo ypatumai. Paašškinta asmeninių finansų valdymo svarba. Išanalizuoti pinigų procesai ir jų paskirstymas. Nustatyti asmeninių finansų tikslai. Paašškintos asmeninių finansų valdymo strategijos, paašškinti principai, būdai ir metodai. Palygintos pajamos ir išlaidos. Nustatyti šeimos ir asmens poreikiai, vartojimo ypatumai, pagrindinės namų ūkio veiklos ir alternatyvios galimybės. Paašškintos Lietuvos ir ES mokesčių sistemos ir jų įtaka namų ūkio biudžetui. Apskaičiuoti mokesčiai planuojant išlaidas. Nustatyti tinkami turto finansavimo šaltiniai. Parinktos tinkamos taupymo priemonės. Nustatyta taupymo įtaka asmeninių finansų valdymui. Sudarytas namų ūkio biudžetas. Apibūdintos rizikų rūšys, finansinės rizikos valdymas, rizikos mažinimo būdai ir rizikos išskaidymo galimybės. Parinktos alternatyvios finansinės priemonės investicijoms. Parinkta tinkama rizikos valdymo strategija.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	<i>Mokymo(si) medžiaga:</i> • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos bankų įstatymas • Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas • Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos valiutos keityklos operatorių įstatymas • Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas	

	• Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.

Modulio pavadinimas – „Investicinių produktų pardavimas“

Valstybinis kodas	404120009	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	5	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigti šie moduliai:</i> Klientų aptarnavimas Kreditavimo produktų pardavimas Taupymo ir (ar) draudimo produktų pardavimas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Konsultuoti klientus apie pirminę vertybinių popierių rinką.	1.1. Apibūdinti investicinių produktų rinką.	Tema. Pagrindinės investavimo sąvokos • Investavimo apžvalga • Pagrindiniai investicijų ir pensijų fondų skirtumai • Tipinė investicijų fondų veiklos schema
	1.2. Apibūdinti pagrindines investavimo priemones.	Tema. Pagrindinės investavimo priemonės • Indėlis • Akcijos • Oblogacijos • Investicinis fondas • Išvestinės finansinės priemonė

		• Indėlių sertifikatai • Taupymo lakštai • Čekiai • Su akcijomis susietos obligacijos • Fondai, kuriais prekiaujama biržoje • Indeksinis fondas • Sutelktinio finansavimo platformos
	1.3. Apibūdinti vertybinių popierių rūšis, galiojimo trukmę.	Tema. <i>Vertybinių popierių rūšys pagal potencialią grąžą</i> • Duodantys fiksuotąsias pajamas vertybiniai popieriai • Duodantys kintamąsias pajamas vertybiniai popieriai • Trumpalaikės investicijos • Ilgalaikės investicijos • Skolos vertybiniai popieriai • Nuosavybės vertybiniai popieriai
	1.4. Nustatyti pagrindinius rizikos veiksnius, lemiančius investavimo procesą.	Tema. <i>Rizikos valdymas</i> • Rizikos rūšys ir statistika • Pagrindiniai veiksniai, darantys įtaką akcijų kainoms • Pagrindiniai rizikos ir pelningumo rodikliai • Rizikos draudimo fondai • Investuotojų apsauga
	1.5. Apskaičiuoti palūkanas ir jų naudą (galimus laikinus nuostolius) namų ūkio biudžetui.	Tema. <i>Palūkanos ir nauda namų ūkio biudžetui</i> • Planuojamo pelningumo apskaičiavimas • Faktinis pelnas • Sisteminių ir nesisteminių rizikų nustatymas
2. Konsultuoti klientus apie investicinius produktus.	2.1. Paaiškinti investavimo ir taupymo skirtumus, privalumus ir galimybes.	Tema. <i>Taupymas ir investavimas</i> • Taupymo principai • Praktiniai taupymo metodai • Racionalaus pirkimo tikslas • Pagrindiniai investavimo veiksniai • Investavimo finansiniai tikslai • Investavimo sritys
	2.2. Paaiškinti klientui investicijų ir pensijų fondo valdymo ypatumus.	Tema. <i>Investicijų ir pensijų fondo valdymas</i> • Svarbiausi investavimo principai

		• Investicijų ir pensijų fondų teisinės bei veiklos formos. • Investicijų ir pensijų fondų išlaidos bei mokesčiai. • Kelių bendrovių atitinkamos strategijos fondų investicijų rezultatų palyginimas
	2.3. Konsultuoti klientus asmeninio investicinio portfelio sudarymo klausimais.	Tema. <i>Investicinis portfelis</i> • Vertybinių popierių sąskaita banke • Investicinio portfelio sąvoka ir formos • Asmeninis investicinis portfelis • Investicinio portfelio diversifikacija • Investicinė grąža • Skaičiuoklių naudojimas ir scenarijaus pateikimas klientui
3. Sudaryti investicinių produktų pardavimo sutartį.	3.1. Paaiškinti investicinių produktų pardavimo sutarties sudarymo sąlygas ir keliamus reikalavimus.	Tema. <i>Investicinių fondų veikla ir jų siūlomi produktai</i> • Investiciniams fondams būdingos savybės • Investicinių fondų privalumai ir trūkumai • Investicinių fondų tipai ir rūšys • Investicinio fondo pasirinkimo kriterijai • Investicinių fondų vertinimas • Investicinių fondų mokesčiai Tema. <i>Investicinių produktų pardavimo sutartis</i> • Sutarties sudarymo sąlygos • Pardavimo sutarčiai keliami reikalavimai • Teisinis reglamentavimas ir atsakomybės
	3.2. Paaiškinti investicinio produkto sutarties sąlygas.	Tema. <i>Investicinių produktų rinkodara ir pardavimas</i> • Elgsenos finansų teorija • Psichologiniai investavimo aspektai • Investicinių produktų pardavimų skatinimas Tema. <i>Pagrindinės informacijos dokumentas</i> • Bendra informacija apie produkto teikėją • Investicinio produkto aprašas • Investicijų į investicinį produktą trukmė • Investicijų nutraukimo sąlygos • Investicinio produkto rizikingumo lygis • Galimo didžiausio investicijų nuostolio įvertinimas • 4 veiklos rezultatų scenarijai

		• Galimos jūsų investicijos išlaidos • Skundų teikimo sąlygos
	3.3. Sudaryti investicinio produkto sutartį.	Tema. <i>Investicinio produkto sutartis</i> • Ikisutartinė informacija • Akcijų prospektas • Investicinių priemonių sutarties parengimas ir pristatymas klientui • Sutarčių sąlygų keitimo ir sutarties nutraukimo galimybių pateikimas klientui
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinta investicinių produktų rinka. Apibūdintos pagrindinės investavimo priemonės. Apibūdintos vertybinių popierių rūšys, galiojimo trukmė. Nustatyti pagrindiniai rizikos veiksniai, lemiantys investavimo procesą. Apskaičiuotos palūkanos ir jų nauda (galimi laikini nuostoliai) namų ūkio biudžetui. Paaiškinti investavimo ir taupymo skirtumai, privalumai ir galimybės. Paaiškinti klientui investicijų ir pensijų fondo valdymo ypatumai. Suteikta konsultacija klientams asmeninio investicinio portfelio sudarymo klausimais. Paaiškintos investicinių produktų pardavimo sutarties sudarymo sąlygos ir keliama reikalavimai. Paaiškintos investinio produkto sutarties sąlygos. Parengta investicinio produkto sutartis.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	Mokymo(si) medžiaga: • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos finansų įstatų įstatymas • Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymas • Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas • Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas • Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos profesionaliesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas • Lietuvos Respublikos atsiskaitymų baigtinumo mokėjimo ir vertybinių popierių atsiskaitymo sistemose įstatymas • Testas turimiems gebėjimams vertinti Mokymo(si) priemonės: • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Duomenų apdorojimo ir biuro programinė įranga, kita biuro įranga	
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi, lenta) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.	
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją;	

	2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.
--	--

Modulio pavadinimas – „Mokesčių apskaičiavimas ir deklaravimas“

Valstybinis kodas	404110006	
Modulio LTKS lygis	IV	
Apimtis mokymosi kreditais	5	
Asmens pasirengimo mokytis modulyje reikalavimai (jei taikoma)	<i>Baigtas šis modulis:</i> Buhalterinės apskaitos tvarkymas	
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai	Rekomenduojamas turinys mokymosi rezultatams pasiekti
1. Apskaičiuoti verslo įmonių mokesčius.	1.1. Apibūdinti mokesčių sistemą, apmokestinimo principus, funkcijas, tarifus.	Tema. <i>Mokesčių administravimas</i> • Mokesčių surinkėjai ir jų funkcijos • Mokesčių administravimas • Mokesčių mokėtojų registravimo tvarka Tema. <i>Lietuvos mokesčių sistema</i> • Mokesčių reikšmė ir funkcijos • Apmokestinimo principai • Mokesčių turinys ir klasifikacija • Gyventojų pajamų mokestis (GPM) • Pridėtinės vertės mokestis (PVM) • Pelno mokestis • Valstybinio socialinio draudimo (VSD) įmokos • Privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokos • Kiti mokesčiai
	1.2. Apibūdinti nekilnojamojo turto, žemės apmokestinimo tvarką.	Tema. <i>Nekilnojamo turto mokestis, Žemės mokestis</i> • Nekilnojamojo turto mokesčio esmė, mokėtojai, apmokestinimo objektai • Mokestinės lengvatos • Žemės mokesčio esmė, mokėtojai, apmokestinimo bazė
	1.3. Apskaičiuoti gyventojų pajamų mokestį (GPM), privalomojo sveikatos draudimo įmokas (PSD), Valstybinio	Tema. <i>Mokesčių apskaičiavimas</i> • Valstybinio socialinio draudimo įmokos • Privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokos • Gyventojų pajamų mokestis (GPM)

	socialinio draudimo įmokas (VSD), naudojantis įstatymine baze.	
	1.4. Apskaičiuoti apmokestinamąjį pelną, pelno mokestį, pridėtinės vertės mokestį naudojantis įstatymine baze.	Tema. <i>Pelno mokesčio, pridėtinės vertės mokesčio apskaičiavimas</i> • Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą • Pelno mokestis • Grynasis pelnas (nuostoliai) • Pridėtinės vertės mokestis
2. Deklaruoti mokesčius.	2.1. Apibūdinti elektroninę mokesčių deklaravimo sistemą.	Tema. <i>Elektroninė mokesčių deklaravimo sistema</i> • Mokesčių deklaracijų parengimas ir pateikimas remiantis apskaitos registrų informacija • Formų sąrašas • Formų teikimo būdai
	2.2. Sudaryti mokesčių deklaracijas pagal apskaitos registruose esančius duomenis.	Tema. <i>Mokesčių deklaravimas ir sumokėjimas</i> • Gyventojų pajamų mokestis (GPM) • Pridėtinės vertės mokesčio deklaravimas • Valstybinio socialinio draudimo įmokos • Privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokos • Pelno mokesčio deklaravimas • Mokėtojų atsakomybė
	2.3. Sudaryti gyventojų gautų pajamų deklaracijas.	Tema. <i>Gyventojų gautų pajamų apmokestinimas ir deklaravimas</i> • Gyventojų gautų pajamų apmokestinimas • Gyventojų gautų pajamų deklaravimas • Mokėtojų atsakomybė
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Apibūdinta mokesčių sistema Lietuvoje, apmokestinimo principai, funkcijos ir tarifai. Suklasifikuoti mokesčiai. Paaiškintas mokesčių turinys. Apibūdinti mokesčių elementai: mokesčio mokėtojas, mokesčio objektas, mokesčio tarifas ir mokesčių lengvatos. Paaiškinta nekilnojamojo turto, žemės apmokestinimo tvarka. Apskaičiuotas gyventojų pajamų mokestis (GPM), privalomojo sveikatos draudimo įmokos (PSD), Valstybinio socialinio draudimo įmokos (VSD), naudojantis įstatymine baze. Rezultatai perkelti į deklaracijas. Apskaičiuotas apmokestinamasis pelnas, pelno mokestis, pridėtinės vertės mokestis naudojantis įstatymine baze. Apibūdinta elektroninė mokesčių deklaravimo sistema. Parengtos pelno, žemės, pridėtinės vertės mokesčių deklaracijos.	
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	Mokymo(si) medžiaga: • Vadovėliai ir kita mokomoji medžiaga • Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas • Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas	

	• Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymas • Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas • Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas • Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas • Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas • Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas • Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas • Verslo apskaitos standartai (VAS) • Tarptautiniai apskaitos standartai (TAS) • Testas turimiems gebėjimams vertinti <i>Mokymo(si) priemonės:</i> • Techninės priemonės mokymo(si) medžiagai iliustruoti, vizualizuoti, pristatyti • Apskaitos e-dokumentų blankai • Kompiuterinės apskaitos programos • Finansinių ataskaitų e-formos • Mokestinių ataskaitų e-formos
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Klasė ar kita mokymui(si) pritaikyta patalpa su techninėmis priemonėmis (kompiuteriu, vaizdo projektoriumi) mokymo(si) medžiagai pateikti. Praktinio mokymo klasė (patalpa), aprūpinta kompiuteriais bei biuro technika.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Modulį gali vesti mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) apskaitininko ar apskaitininko ir kasininko, ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties, ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų apskaitininko ir kasininko ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.

6.4. BAIGIAMASIS MODULIS

Modulio pavadinimas – „Įvadas į darbo rinką“

Valstybinis kodas	4000002
Modulio LTKS lygis	IV
Apimtis mokymosi kreditais	10
Kompetencijos	Mokymosi rezultatai
1. Formuoti darbinius įgūdžius realioje darbo vietoje.	1.1. Įsivertinti ir realioje darbo vietoje demonstruoti įgytas kompetencijas. 1.2. Susipažinti su būsimu darbo specifiška ir adaptuotis realioje darbo vietoje. 1.3. Įsivertinti asmenines integracijos į darbo rinką galimybes.
Mokymosi pasiekimų vertinimo kriterijai	Siūlomas baigiamojo modulio vertinimas – <i>atlikta (neatlikta)</i> .
Reikalavimai mokymui skirtiems metodiniams ir materialiesiems ištekliams	<i>Nėra.</i>
Reikalavimai teorinio ir praktinio mokymo vietai	Darbo vieta, leidžianti įtvirtinti įgytas finansinių paslaugų teikėjo kvalifikaciją sudarančias kompetencijas.
Reikalavimai mokytojų dalykiniam pasirengimui (dalykinei kvalifikacijai)	Mokinio mokymuisi modulio metu vadovauja mokytojas, turintis: 1) Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-774 „Dėl Reikalavimų mokytojų kvalifikacijai aprašo patvirtinimo“, nustatytą išsilavinimą ir kvalifikaciją; 2) finansinių paslaugų teikėjo ar lygiavertę kvalifikaciją arba ekonomikos ar finansų, ar apskaitos studijų krypties ar lygiavertį išsilavinimą arba ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį. Mokinio mokymuisi realioje darbo vietoje vadovaujantis praktikos vadovas turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų finansinių paslaugų teikėjo ar apskaitininko profesinės veiklos patirtį.